

1975-85 දශකය තුළ
ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රීවාදය
ආරම්භය කළේ රජයේ

Feminism in Sri Lanka in the Decade, 1975 - 1985

KUMARI JAYAWARDENA

WEC Series No. 15 - September 1986

WOMEN'S EDUCATION CENTRE,
25, Kirula Road,
Colombo 5,
SRI LANKA.

1975-85 දශකය තුළ
ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රී ව්‍යුහය..

The Board Members

Kumari Jayawardena
Bernadeen Silva
Shireen Samarasuriya
Rohini Weerasinghe

Editor : Eva Ranaweera

-කවිතාව. කුමාරි ජයවර්ධන...-

1975-85 දශකය තුළ

ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රී වාදය

— ආචාර්ය කුමාරි ජයවර්ධන —

1984 ජාත්‍යන්තර ස්ත්‍රී දිනයේ^{*}හි 'ද අයිලන්ඩ්' පුවත්පත 'ස්ත්‍රී විමුක්තිය පිළිබඳ වේ ශාලාගේට්ටිය තුළින්දැයි තතු වැඩියත් මගින් ප්‍රශ්න කළාය. එදිනම පොලිසිය විසින් සාමය සඳහා පෙළපාලි දැක්වූ ස්ත්‍රීන් පිරිසකට පහරදී සිටුවන්නේ නිහිප දෙනෙකු අත් අඩංගුවට ගනු ලැබිණි. වේ ශාලාගේට්ටිය තුළින්දැයි තවත් බොහෝ දෙනෙකුගේ කල්පනාවට ලක්වෙයි. ස්ත්‍රීන්ට තෙරෙන අසාධාරණතාවලටත්, දිගටම පවත්නා සිටුවීම් ගේ යටහත් බවටත් එරෙහිව උද්ඝෝෂණය කරන ස්ත්‍රීවාදී සංවිධාන කායික පීඩනශූන්‍ය පිළිබඳ ඉහළ දර්ශනයක් සහිත ශ්‍රී ලංකාවට සිතා එන්නැයි සිවුහු ප්‍රශ්න කරති. එහෙත් ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රීන් පිළිබඳ

* 1984 හා 1985 ස්ත්‍රී දිනයෙහි පෙළපාලි දැක්වූ ස්ත්‍රීන්ට විරුද්ධව පොලිසිය තද්ධව ගස් ගසීය. බැටන් පහර දුන්නේය. ස්ත්‍රීන් අත් අඩංගුවට ගනු ලැබිණ. 1983 ස්ත්‍රී දිනයේදී සාම පෙත්සමක් ඉදිරිපත් කිරීමට ගිය විවිසන් ගුණවර්ධන ඇතුළු පොදු ස්ත්‍රීන්ට පොලිස් ස්ථානයේදී පහර දෙනු ලැබිණ.

විවිධ සංඛ්‍යාති (එනම්, ඇතුළු දැනුම 83%, ආයු කාලය - වසර 67, මාතෘ මරණ අනුපාතිකය - උපරි 1000 ට 1.2) සාපේක්ෂ වශයෙන් යහපත් වුවත්, පවුල තුළත් වැඩ පොලෙහිත් ස්ත්‍රීන් තවම යටහත් තත්ත්වයක් උසුලන බව මෙරට ස්ත්‍රීවාදීහු වටහා ගෙන සිටිති. එක්සත් ජාතීන් විසින් සංවිධානය කරනු ලැබ 1985 ජූලි මස නයිරෝබි නුවර පැවැති සමුළුවෙහිදී සාකච්ඡාවට භාජනය කරන ලද මෙම දශකය (1975-85) තුළ ස්ත්‍රීන්ගේ තත්ත්වය පෙර කවරදාවත් වඩා තියුණු ලෙස විවෘතයට ලක් කෙරුණු බවත්, එම කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රීවාදී විද්‍යායෙහි සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් මාර්ගය වූ බවත් කිව යුතුය.

මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ රටෙහි ආර්ථික, දේශපාලන හා සමාජ විපර්යාස සිදුවිය. දේශපාලන වශයෙන් ගත් කල, ලෝකයේ ප්‍රථම අගමැතිකිය වූ සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක ගේ ආණ්ඩුව පරාජයට පත්ව 1977 දී ජේ. ආර්. ජයවර්ධනගේ ආණ්ඩුව බලයට පත්විය. 1978 නව ව්‍යවස්ථාව 'වෛස්ට්මිස්ටර් ආකෘතියේ' සිට ජනාධිපති ක්‍රමයක් කරා සිදු කරන ලද වෙනසකි. 1989 දක්වා මහා මැතිවරණය කල් දැවීමට 1983 දී පැවැති ජන මත-විචාරණය අන්තර්ගත වාදය කරා පිය නැගීමේ වැදගත් සැලකුණක් වූයේය. 1977 න් පසු ඇති කරන ලද ආර්ථික විපර්යාස වලට 'විවෘත ආර්ථික' උපාය මාර්ගය ඇතුළත් විය. එයට අනුව, ආනයන ලිහිල් කිරීම, මුදල් අවප්‍රමාණ කිරීම, නිදහස් වෙළඳ කලාප විවෘත කිරීම, දේශීය හා විදේශීය පොදුගිලින ප්‍රාග්ධන ආයෝජන දිරිමැනවීම් ආදිය සිදු විය. එමගින් නිෂ්පාදන බලවේගයන්හි යම් වර්ධනයක් හට ගත්තේය. විවෘත ආර්ථිකයේ එක්

ප්‍රධාන වලවිපාකයක් වූයේ ලාභ ග්‍රමය ලෙස නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට ස්ත්‍රී ග්‍රමය වැඩි වැඩියෙන් ඇද ගැනීමයි. කෙසේ වෙතත් දශකයේ ප්‍රධානතම අර්බුදය වූයේ ජන මාර්ගික ප්‍රශ්නයයි. 1977 දී සිංහල දෙමළ කෝලහල ඇති විය. යළිත් වරක් 1983 දී මිනීමැරුම්, ගිනිකැබ්බීම්, මංකොල්ලකැම්, ස්ත්‍රී සුෂණ ඇතුළත් දෙමළ විරෝධී ජන සංහාරයක් ඇති විය. අනතුරුව දෙපැත්තේම දරුණු ලේ වැගිරීම් දිගින් දිගටම ඇති විය.

සමාජ හා දේශපාලන කැලඹිලිද, නිරන්තර ගැටුම්ද ගහණ මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ ස්ත්‍රී ප්‍රශ්නය ඉස්මතු වීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. ස්ත්‍රී ව්‍යාපාරය ජාතික දේශපාලන ක්‍රියාකාරිත්වයේ කොටසක් බව අද අවිවාදයෙන් පිළිගැනේ. ස්ත්‍රී දිනය වන මාර්තු 8 වැනිදා ස්ත්‍රීන්ට විරුද්ධව මාර්ෂ්කව චල්ල කරන රාජ්‍ය බලාතාක්ෂණයට එ බව සිවිල් කරන සාක්ෂියක් වී තිබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රීන් මත මෙකී ස්ත්‍රී ව්‍යාපාරය එක්සත් ජාතීන් විසින් හෝ බටහිරස්ත්‍රීවාදීන් විසින් හෝ බලයෙන් පවතින ලද්දක් නොවේ. ඊට සමකීයමය වූ ඉතිහාසයක් තිබේ. ස්ත්‍රීහු 1800-1910 සංස්කෘතික පුනර්ජීවනයට සහභාගිවූහ. අධ්‍යාපනයක් ලබා ගනිමින් උසස් වෘත්තීන්ට පිවිසුණහ. (1899 දී ප්‍රථම වෛද්‍යවරිය පුදුසුකම් ලැබීය.)

1920 ගණන් වලදී ස්ත්‍රී ඡන්ද අයිතිය ඉල්ලීම මෙහෙයවන ලද්දේ ස්ත්‍රී ඡන්ද අයිති සංගමය (Women's Franchise Union —) විසිනි. එම අයිතිය 1931 දී දිනා ගන්නා

ලදී. පසු අවුරුදු වලදී ජිවිත දේශපාලන සංගමය (Women's Political Union) සහ සමස්ත ලංකා ජිවිත සම්මේලනය (All-Ceylon-Women's Conference) ඇතුළු බොහෝ සංවිධාන සම අයිතිය පතා උද්ඝෝෂණය කළහ. 1920 ගණන් වලදී ඔවුන්ගේ වෘත්තීය සම්මේලනයක් පිහිටුවන ලදී. 1930 ගණන් වලදී පිහිටුවන ලද ප්‍රථම වාමාංශික දේශපාලන පක්ෂයට අයත් ජිවිත අධ්‍යාපන විද්‍යාඥී අරගලයෙහිත්, මූලික ආර්ථික හා සමාජ වෙනස් කම් සඳහා වූ අරගලයෙහිත් ක්‍රියාකාරී වූහ. ජිවිතගේ ප්‍රථම ස්වායත්ත ජිවිතවාදී සමාජවාදී කණ්ඩායම වූයේ 1948 දී පිහිටුවන ලද එක්සත් කාන්තා පෙරමුණය. එය මෙහෙයවන ලද්දේ වගේ පක්ෂ වලට අයත් ජිවිත විසිනි. දේශපාලන අයිතින් දිනාගැනීමෙහි පමණක් නොව අධ්‍යාපනය, රැකියා, අතුරු ඇතුළු, ආයු කාලය හා සෞඛ්‍යය පහසුකම් අතින්ද 1979 වන විට ජිවිත වැදගත් ඉදිරි පියවර තබා සිටියහ.

1975 දී එක්සත් ජාතින් විසින් 'ජිවිත වර්ෂය' ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් ප්‍රශ්නය යළිත් කරලියට ගෙන එනු ලැබිණ. දේශපාලන පක්ෂ, වෘත්තීය සම්මේලන සහ රාජ්‍යමය නොවන සංවිධාන සියල්ලම පාහේ එම අවස්ථාව සැමරූහ. ජිවිතවාදීන් ලංකාව පුරා සංචාරය කරමින් ජිවිත ප්‍රශ්නය සාකච්ඡා කළහ. සැම පන්තියකටම අයත් ජිවිතගේ ඔවුනට යහපත් ප්‍රතිචාරයක් ලැබිණ. එතෙර පළමු ජිවිතවාදී සාහිත්‍යයද දේශීය ජිවිතබොහෝමයකට බල පැවැය. ඔවුහු ප්‍රශ්නය ගැන ලියන්නට වූහ. ජිවිතවාදී සාහිත්‍යය පරිවර්තනය කරන්නට වූහ. ජිවිතවාදයේ විවිධ ප්‍රවණතා විශේෂයන් කළ නව සංවිධාන බිහිවිය. ඒවා ලිබරල් වාදයේ සිට මාක්ස්වාදය දක්වා පුළුල්

වර්ණ මාලාවකට අයත් විය. සිය ජිවිතවාදී ව්‍යාපාරයන්හි බලපෑම යටතේ විදේශීය ආයතන මගින් මෙරට ජිවිත ව්‍යාපාරවලටත්, ව්‍යාපෘතිවලටත් ආධාර සපයනු ලැබිණ. එම ආධාර රජයේ මෙන්ම රජයේ නොවන සංවිධාන වලටද සැපයිනි. මෙම ක්‍රියාකාරීත්වයේ ප්‍රතිඵලය වූයේ ජිවිත ව්‍යාපාර අතර ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා ගොඩ නැගීමය. විශේෂයෙන්ම ඉන්දියානු හා සෙසු ආසියානු ජිවිත ව්‍යාපාර සමග සම්බන්ධතා ගොඩ නැගුනි.

බවුණු මත

මෙම දශකය තුළ ඉස්මතුවූ ශ්‍රී ලංකාවේ ජිවිතවාදයේ විවිධ ප්‍රවණතා වටහා ගැනීම සඳහා අප සමාජයේ සම්ප්‍රදායිකව පැවැති සහ ඇතුළු පවත්නා ජිවිතවාදී- විශේෂී ආකල්ප ඉස්මතු කොට ඇත්තේ ප්‍රයෝජනවත් යැයි හඟිමි. බොහෝ විට ඒවා හඳුන්වන ලද්දේ බවුණු මත යනුවෙනි. සිංහල ජනයා අතර බවුණත් නැති වුවත්, ශ්‍රී ලංකාවේ දෙමළ බවුණත් කෝවිල් උත්සව වලටම සීමා වුවත් බවුණු මත නැමැති සංකල්පය පිළිබඳ ප්‍රථම වැටහීමත් ජන වහරෙහි පවා තිබේ.

ඉහළ පන්තියට හා තුළවලට අයත් ජිවිතගේ කැපී පෙනෙන පිළිබඳ සම්මතය ආකෘතියක් ප්‍රභූ සාහිත්‍යයෙහි ඇත්තේය. ඒ අනුව ජිවිත පිරිවිසයට යටත් විය යුතුය. 15 වැනි සියවසෙහි රචිත කාව්‍යයේකරයෙහි සඳහන් බවුණු පියෙකු තම දියණියට දුන් අවවාද මේ පිළිබඳ කදිම නිදසුනකි. එහි ජිවිතට කළ අකළ දේ දක්වා තිබේ. පතිවත, නිහතමානිභාව, දාසභාව, ආත්ම

පරිත්‍යාගය, නිවෙසටම කොටුව සිටීම, දරුවන් සැමියා හා සිහු
ගේ නෑ හිත චිතුරන් ගැනම යොයා බැලම සහ සිහුගේ දේපොල
රැක බලා ගැනීම තැප කටයුතු වූ අතර උස් හඬින් කතා කිරීම,
සිතහවීම, දිවීම, නිකරුනේ කල් ගෙවීම සහ නිදහස් ස්ත්‍රීන්
(එනම් නරක ස්ත්‍රීන්) ඇසුරු කිරීම අතැප කටයුතු වූයේය.

සිංහල හා දෙමළ සංස්කෘතීන්හි 'බවුණු මතයේ' හරය එන්නේ
බිරිඳක ගේ සහ මවකගේ කායයේ ඉටු කිරීමය. එම මතය අනුව
ස්ත්‍රීහු නුවණ තැන්පෝ වෙති. එපල වුවෝ මවති. හැකිම් හරිත
වුවෝ වෙති. කපටි වුවෝ වෙති. ප්‍රීතිමත් වූවාටේ දමන්නෝ වෙ
ති. එසේම පියකරු දැක්මකින් යුක්තවීමත් ස්ත්‍රීන් ගේ වගකීමකි.
මෙසේ ස්ත්‍රීය හත්තිමත් මවත්, රූ රැසින් පාපයට පොළඹවන්නී
යත් හා මෝඩ ගෘහණියක් ලෙසින් නිරූපණය කෙරෙයි.

සම්ප්‍රදායික දෘෂ්ටි විසින්ද රූපාලංකාරය හා විනිත හැසිරීම පිළි
බඳ සංකල්පය අවධානයට ගෙනෙයි. ප්‍රභූ සම්ප්‍රදායයන්ගෙන් නිද
සුන් කිහිපයක් ගනිමු. රූපාලංකාරය පිළිබඳ සිංහල සංකල්පය පට
කලාපයකි. එනම්, කෙස්, දත්, සම හා සිරුරේ පැහැයත්
තරුණ පෙනුමත්ය. දෙමළ සංස්කෘතියට අනුව ස්ත්‍රීන්ට මහා ගුණ
හතරක් තිබිය යුතුය. එම ගුණ නම්, බය, ලජ්ජාව, (නරක දේ
නොදන්නාකම හා මවාපැම (යථාර්තය පිළිබඳ වැඩි දැනුමක් නො
පෙන්වීම)ය. මෙම මහා ගුණ හතර හඳුන්වන ලද්දේ තත්තුම්බි
යනුවෙනි.

කෙතරම් ආර්ථික හා සමාජ විපර්යාස සිදුවුවත් 'බවුණු මතයේ'
තවමත් අදත් ඉතිරි තිබේ. බොහෝ විට දේශපාලනයන්ගේ

ආගමික කායකයන්ගේ හා උසස් තැන්වල වැජඹෙන පිරිමින් ගේ
මෙස් ගත් සමාජමය වශයෙන් නොදියුණු 'බවුණු' වේදිකාවට නැග
ස්ත්‍රීන් හැසිරිය යුත්තේ කෙසේද? සිවුන් හඳු පැළඳිය යුත්තේ
කෙසේද? සිවුන්ට දරුවන් කී දෙනෙකුත් සිටිය යුතුද, සිවුන් තම
ස්ත්‍රියත්වය රැක ගත යුත්තේ කෙසේද? ආදී වශයෙන් ස්ත්‍රීන්ට අව
මාද දෙනු පෙනේ. සිංහලයන්ගේ පට කලාපයේ පිළිබඳ විශ්
වාසයත්, දළිපයන්ගේ මහා ගුණ හතර පිළිබඳ විශ්වාසයත් තවමත්
අප සමාජයේ පවතී.

මෙවන් ස්ත්‍රීවාද-විරෝධය හා 'බවුණු මත' තවමත් කොතෙක්
දුරට පවතින්නේ දැයි විද්‍යාපාන ත්දසුන් ලිබරල් හා සමාජවාදී
පුවත් පත්වල පළවූ කතුවැකි වලින් සැපයෙයි. ඉංග්‍රීසි දිනපතා
පුවත් පත් අතරින් ඉහතම ලිබරල් යැයි කිව හැකි 'ද අයිලන්ඩ්
පුවත් පත 1984 මාර්තුමාසයේ 'ස්ත්‍රී විමුක්තිය' නමැති කතුවැකි
යකින් මෙසේ අදහස් දැක්වීය.

"අද ලබා ගන්නා ස්ත්‍රී විමුක්තිය බටහිරින් පිරුළු ගත් සමකාලී
න දෘෂ්ටිමය බවුමල්ලේ තවත් භාන්ඩයකි. ස්ත්‍රී විමුක්ති දෘෂ්ටි
වාදීන් විසින් ගරහනු ලබන සම්ප්‍රදායික සමාජයන්හි ස්ත්‍රීන්ට බිරි
ඳක හා මවක වශයෙන් කල්තියා නියම කරන ලද කායයේ තිබුණි.

හැම විටම එාගේ නිවස තුල නියම බලධාරියා වූයේ මවයි.
එබැවින්, අවසාන විශ්ලේෂණයකින්ද ඇය නිවස තුළ චිත්තකයට
තිරණ ගැනීමටත් සියුම් බලපෑමක් කළාය.

එහේ නම් ජිවිත විප්ලවය පිළිබඳ වේ ගාලගෝට්ටිය තුළින්ද?
 අපගේ සමාජයේම වියෝව සිටින ප්‍රභූන් දන්ඩ නම්කාරයෙන්
 පුදන වෙනත් බොහෝ උමතු විලාසිතා වෙන්ම වෙයන් පශ්චාත්
 කර්මාන්ත සමාජයකට උරුම වන සියලුම ගැටළු වලින් ගහණ බව
 හිරි සමාජයෙහි පිළිසිදි බිජුවක් රැකිවෙන් ලබාගන්නා සංකල්පයකි.

අපගේ ඉහළ පන්තිවලට අයත් ජිවිත නිරත වන ජනප්‍රිය ජිවිත
 නියම ශ්‍රී ලංකාවෙහි ජිවිතගෙන් බහුතරයට කිසිදු අර්ථයක් නැති හුදු
 විලාසිතා ප්‍රදර්ශනයක් පමණි.”

ඇතැම් විට විජලවිය වාචාංශයෙහි අදහස් වසාත් පුදුම සහගතය.
 1984 ජිවිත දිනයේදී කතුවැකියා ශ්‍රී 'තවසමසමාජ පක්ෂයේ
 කම්කරු වින්ති ප්‍රචන්දන ජිවිත විප්ලවි ව්‍යාපාරයට තදින් පහර
 දුන්නාය. ජිවිතාදින් 'මධ්‍යම පන්තික සුකුමාලියන්' බවත්. ජිවිත
 ට පැමැවෙන පිඩනයට හේතුව පිරිමින්ගේ ආවේණික තිරිසන් ගති
 යැයි ඔවුන් කල්පනා කරන බවත්, 'පිරිමින් තුළින් යට වැදි පොල්
 ගැටට උදව් දුන්නේ නම් සමානත්වය ලබා වන්නේ යැයි
 සිතන බවත්' වගි සඳහන් විය. වැන දි ජිවිතාදින් විසින් අවධාර
 ණය කරනු ලැබූ ජිවිතට විරුද්ධ හිංසනය ගැන වචන කතුවැකියා
 සෙසේ කිය.

'පිරිමියක හා ගැහැණියක අතර සමබන්ධය සරල පිළිතුරක් නැති
 සංකීර්ණ දෙයකි. පිරිමියෙකු විසින් ගැහැණියකට කරදර කරන
 බවත් හා පහර දෙන බවත් පිරිමිකරයෙකුට පෙනෙන්නට පුළුවන.

එහෙත් අප වඩා දුටු වන්නේ නම් එය හුදෙක් සැවියා හා
 බිරිඳ අතර වන කොලොප්පමක් හා සෙල්ලමක් පමණි.

ජිවිත ගේ යටහත් බව පිළිබඳ වෙම සම්ප්‍රදායික සංකල්පය තවමත්
 බොහෝ ජිවිත සංවිධාන තුළද තදින් බලපායි. අතිශය සම්ප්‍රදායික
 කටයුතුවල ජිවිත නිරත කරවන ජිවිත සංවිධාන රැස් කිරීමට පුරා
 තිබේ. ජිවිතගේ ආගමික සංවිධානයද ඒ අතර වේ. ආගමික
 උත්සව සංවිධානය කිරීම, අසරණ ජිවිත සඳහා අනාට නිවාස
 පවත්වා ගෙන යාම ආදිය ඒවායේ කටයුතුය. වේවාට අමතරව
 පුණ්‍යාධාර සඳහා අරමුදල් රැස් කරන කාගරික පදනමක් සහිත
 ජිවිත සංවිධානය වෙයි. වේ සියලු සංවිධාන 'බවුණු මතය' නිසාවට
 වපුරයි. සමාජයේ දැනට පවත්නා ව්‍යුහ ව්‍යවස්ථාපිතව පිළිගන්නා
 ඔවුහු ජිවිත විසින් ස්වාධීනත්වයක් පෙන්වීමට කරන සිතුවම් සංකල්පයක්
 දකින්නේ සමාජ ක්‍රමය අහිමිව යාමට දරන උත්සාහයක් ලෙසය.
 ඔවුන්ගේ සියලු කටයුතු සැලසුම්ව ඇත්තේ සම්ප්‍රදායයේ හා සංස්කෘ
 තියේ කාමයෙන් ජිවිතගේ යටහත් බව සදාකාලීන කිරීමටය.

වෙම සම්ප්‍රදායික දෘෂ්ටි ය තවමත් බලගතව පැවැතියද, සමාජයේ
 සිදුව ඇති ආර්ථික වෙනස්කම් මගින් ජිවිත කෙරෙහි නව ආකල්පය
 ක් බිහි කොට තිබේ. ඒ අනුව ජිවිත මවක හා බිරියක ලෙසින්
 පමණක් නොව නිෂ්පාදන කම්කරුවෙකු ලෙසින් සැලකෙයි. අපගේ
 ගොවි ජන සමාජයෙහි ජිවිත හැමවිටම කම්කරුවෙකු වූවාය.
 වගා චක්‍රයෙහි විවිධ අදියරයන්හි ඔවුහු පිරිමින් සමග එක්ව නිෂ්
 පාදන කටයුතුවල නියැලුනහ. හැම විටම ජිවිත වැවිලි කරයේ
 ශ්‍රම හවුදාවෙහි ප්‍රධාන කොටස වූහ. එහෙත් අද අංශයේ

ප්‍රසාරණයත් සමග වැඩි ශ්‍රමයක් අවශ්‍ය වූයෙන් 'සංවර්ධනයෙහි' නියැලෙන ස්ත්‍රීන් පිළිබඳ දෘෂ්ටියක් බිහිව තිබේ.

ලිබරල් ස්ත්‍රීවාදය සහ ස්ත්‍රී ව්‍යාපෘති

අද වඩාත්ම පිළිගැනෙන දෘෂ්ටියට ඇත්තේ 'සංවර්ධන යෙහි' නියැලෙන ස්ත්‍රීන්' නැමැති උපයන මාර්ගයයි. රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලැබෙන්නේත් එයටය. විදේශීය ආයතන හා ආණ්ඩු පමණක් නොව ලිබරල් අදහස් සහිත පුද්ගලයන්ගේද අනුමැතිය ඊට ලැබේ. මෙම පොය මාර්ගයට අනුව,

1. ස්ත්‍රීන් විවුක්තිය දිනා ගත යුතුය. සිවුන්ට සම දේශපාලන තෙතික හා ආර්ථික අයිතින් තිබිය යුතුය. අධ්‍යාපනයට, රැකියා වට හා දේශපාලන තීරණ ගැනීමට සමාන ඉඩ ප්‍රස්ථා තිබීම ඊට ඇතුළත්ය.

2. ස්ත්‍රීන්ට රැකියා සඳහා තම ඉඩ ප්‍රස්ථා විවෘත කර දීමෙන් සහ ආදායම් උපදවන ව්‍යාපෘතින්ට සිවුන් සම්බන්ධ කිරීමෙන් ආර්ථික වර්ධනය පිළිබඳ මුළු මහත් ක්‍රියාදාමය තුළ සිවුන් 'සංවර්ධනයට' ඒකාබද්ධ කළ යුතුය.

මෙම ප්‍රවේශයට අයත් න්‍යායවාදය වර්ධමාන ආර්ථික ක්‍රමය පොදුවේ පිළිගනිති. ප්‍රමාණවත් ප්‍රාග්ධනයක් හා තාක්ෂණයක් තිබේ නම් සහ තම සමාජ ව්‍යුහ ප්‍රතිසංස්කරණයෙහිලා හා සම්ප්‍රදායික සමාජ සමත් වන්නේ නම් පියවර ජාතින් බවහිර ධනපති වර්ධන

මාවන සිසිසේ පොදුවේ සංවර්ධනය වනු ඇතැයි යන මතය සිවුහු පිළිගනිති. කෙසේ වෙතත්, මෙතෙක් නවීකරණයේ වාසි ලැබුනේ පිරිවින්නට පමණක් බවත්, ස්ත්‍රීන් වර්ධනයේ වපරිසය තුළට සුවිශේෂ ව ගෙන ඒම සඳහා සැලසුම් සම්පාදනය කිරීම අනිවාර්ය අවශ්‍යතාවයක් බවත්, ඒ මගින් 'සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයට' ස්ත්‍රීන් ඒකාබද්ධ වනු ඇති' බවත් සිවුහු තර්ක කරති.

1975 - 85 දශකය තුළ මෙම චින්තන මාවත ශ්‍රී ලංකා වෙතින් ජනප්‍රිය විය. තාන්තෘ තායක්ෂයක් පිහිටුවීම (1978) මෙක්සිකෝ (1975) කෝපන්හේගන් (1980) හා නයිරෝබි (1985) ස්ත්‍රී සම්මේලනවලට නිල නියෝජිත පිරිස් සහභාගිවීම තාන්තෘ තවයුතු පිළිබඳ ඇමතිවරියක් පති කිරීම (1983), ස්ත්‍රී ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව වැඩිවීම තුළින් එම චින්තන මාවතේ ජනප්‍රියතාව පිළිබිඹු විය. බොහෝ විට විදේශ ආධාර සහිතව ආණ්ඩුවේ හා ආණ්ඩුවේ නොවන සංවිධාන මගින් පවත්වා ගෙන යනු ලබන වබඳු ව්‍යාපෘති ආධාර සපයන විදේශ ආයතනයන්හි පහසු දැක්වෙන දෘෂ්ටියට අනුකූලව සකසනු ලැබේ.

1. සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වලට සපයන මුදල් ස්ත්‍රීන් සඳහා වූ ව්‍යාපෘති සඳහාද, විශේෂයෙන්ම සමාජයේ දුප්පත්ම කොටස් වලට අයත් ස්ත්‍රීන් සඳහා වූ ව්‍යාපෘති සඳහාද යෙදවිය යුතුය.

2. ව්‍යාපෘති මගින් ආදායම් ඉපැයවිය යුතුමා පමණක් නොවේ. සංවර්ධන කොන්දේසිවල කේන්ද්‍රීය පද යුගලයක් වන 'පහළම මට්ටමට යාමත්, ක්‍රියාකාරීත්වයට යොමුවීමත්' ඒ සමගින් සහතික විය

යුතුය.

ඒ වගේ වුවද බොහෝ ස්ත්‍රී ව්‍යාපෘති සම්ප්‍රදායික ක්ෂේත්‍රවලට සීමා වී තිබේ. විශේෂයෙන්ම ගැමි තැනට ගැමි වට්ටමකටම පවත්නා 'මැහුම් පත්ති' කදිම නිදසුණකි. මැහුම් වලට වඩා සිබ්බට යන ස්ත්‍රී ව්‍යාපෘති කුතුළත් ඇත්තේ කිට්ට, එළවළු හා මල් වගාව, බිත්ති සෑදීම වී මැස් පාලනය හා ඉවුම් පිහුම් ආදියට සීමා වෙයි. වඩාත් එස්තර ව්‍යාපෘති කිහිපයක් විදුලි හා බයිසි කල් අවත් වැඩියාවටද පිටිය තිබේ.

ස්ත්‍රීන් යම් ආදායමක් උපයා ගැනීම පිළිබඳව කිසිවෙකු විරුද්ධ නොවෙතත්, එබඳු ව්‍යාපෘතින් ගේ සීමා පැහැදිලිය. ප්‍රශ්න කිහිපයක්ම නැගෙයි. පළමු වැන්න, ඇත්තෙන්ම කෙතරම් ආදායමක් ලැබිය හැකිද? දෙවැන්න අතිරේක ආදායමක් මාස් ලැබෙන්නේ කාටද? තුන්වැන්න ස්ත්‍රීන්ගේ යටහත් තත්ත්වයෙහි තවර වෙනස්කම් ඉන් සිදුවන්නේද? යනුයි.

මෙම ප්‍රවේශයෙහි අඩංගු නිහඬ පිළිගැනීමක් වෙයි. එනම්, ස්ත්‍රීන් සමාජයෙහි ආර්ථික වශයෙන් ක්‍රියාකාරී සාමාජිකයන් බවට පත් කිරීමෙන්, සිවිල අරුතකින් වුවත් සිවුන් ආර්ථික වශයෙන් ස්වාධීන කිරීමෙන් ස්ත්‍රීන්ගේ තත්ත්වය යහපත් කළ හැකි බවයි. ස්වයංපෝෂිතය පදනමෙන් වූ ආදායම් උපදවන ක්‍රියා කාරත්වයට අවහරව ස්ත්‍රීන් ශ්‍රම හමුදාවට ඇතුළු ගැනීමද අවධාරනය කරනු ලැබේ. නිදසුන් : සාමාරක ව්‍යාපාරය ආශ්‍රිත කටයුතු, නිදහස් වෙළෙඳ කලාපයේ කටයුතු, ගෘහ සේවිකාවන් ලෙස ස්ත්‍රීන් මැද පෙරදිග යැවීම

ආදියයි. එහෙත් සමාජයේ සම්ප්‍රදායික ජිනාවලික ව්‍යුහ අවිච්ඡාදයෙන් චලෙසම පිළිගැනෙයි. එබැවින් ස්ත්‍රීන්ගේ සාපේක්ෂ ආර්ථික ස්වාධීනත්වය ඇයගේ විමුක්තියට වැඩදායක නොවේ. ඇත්තම, ඉන් සිදුවන්නේ ඇය ඒවත්ම ජීවනකල් යටත් වීමය. (ගෙවීම් ලබන) වැටුප් වැඩ සහ (ගෙවීම් නොලබන) ගෙදර දොරේ වැඩ යන බර දෙකක් ඉසිලීමට ඇයට සිදු වෙයි. එහෙයින් සංවර්ධනවාදී ප්‍රවේශය මගින් ඇතැම්විට ස්ත්‍රීන් ඇඟේ යටහත් තත්ත්වයට වඩාත් තදින් බඳු දැවීමක් සිදුවන්නට පුළුවන. ඇත්තම ස්ත්‍රීන් අනුබද්ධ කරනු ලබන්නේ පිරිමි ආධිපත්‍යයෙන් හා පිරිමින් නැමුරුවෙන් යුත්, ඒ නිසා සුරාකෑමෙන් හා ජීවනයෙන් නිදහස් නොවූ සංවර්ධන ක්‍රියාවලියකටය.

'යුග්‍ර ධනපති ජට්ටල සංකෘතික හා දෘෂ්ඨිමය බලපෑම්වලට රට විවෘත කිරීමද 'විවේක ආර්ථිකයේ' තවත් චලවිපාකයකි. මෙම බලපෑම් හේතුවෙන් විවිධවූත්, විරුද්ධාභාස සහිතවූත් ප්‍රවීණ අතිවී තිබේ. එක් පැත්තකින් අප දකින්නේ පාරිභෝගිකවාදයේ නැගීමකි. බටහිර සුළු භාණ්ඩ හා සේවා පිළිබඳ වෙළෙඳ දැන්වීම් බටහිර මෙන්ම මෙහිද රූපවාහිනියෙන් ප්‍රචාරය කරනු ලැබේ. ඒ අතින් අප ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳ පොළක කොටසක් බවට පත් වෙයි. ගෘහණියන් හා මව්වරුන් වශයෙන් ස්ත්‍රී ශ්‍රම ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරයෙහි කැපී පෙනෙන කායකී කොටසක් ඉටු කරති. තවත් ගේ සුපිරිසිදු නෘත කාමරය රූපවාහිනියෙන් ප්‍රචාරය කරන ස්ත්‍රී ශ්‍රම සිට සුවිශේෂ කිරිපිරි වග්ගයක් ප්‍රචාරය කරන රූ රැසක දක්වා ස්ත්‍රීන් යොදවා ගැනීම ව්‍යාප්තවී තිබේ. මෝටර් වාහනයේ සිට බිබිලි කාලෝන් දක්වා වූ ඕනෑම භාණ්ඩයක් අලෙවිය සඳහා ප්‍රචාරය කිරීමෙන්ද ලිංගික සංගත ලෙස ස්ත්‍රීන් යොදා ගනු ලැබේ. අනෙක්

අතට, දේශපාලනය, ව්‍යාපාර තවදුරු, රාජ්‍ය සත්‍ය සේවා,
සමත් කිරීම් ආදියෙහි පිරිමිත් හා සම තත්ත්වයෙන් ස්ත්‍රීන් පෙන්
වන චිත්‍රපට හා රූපවාහිනී දර්ශනය තිබේ. ඒවා කෙසේ වුවත්,
අපගේ අගයන්ට බටහිරෙන් චල්ලවන අලුත් බලපෑම්ද ස්ත්‍රී විශා
ණය සැකසීමෙහිලා හෝ දායක වන බව කිව යුතුය.

'සංවර්ධනවාදී ගුරු කුලයට' අයත් බොහෝ දෙනා ක්‍රියාකාරීත්
වලේ සැම ක්ෂේත්‍රයකම ස්ත්‍රීන්ට ආධාර කරන මුත් ඔවුන් තුළ
'බලුණු මත ශෛව ඇති බව පෙනේ' වනම් දරුවන් වැදීමට
හා හැදීමටත්, රූ රැසියක මෙන් පෙනී සිටීමටත් ස්ත්‍රීය ව වගකි
මක් ඇතැයි යන මතය ඔවුන්ද දරණු පෙනේ. රාජ්‍ය ඇමති
ආනන්ද තිස්සද අල්විස් විශ්ව විද්‍යාල කාන්තා සම්මේලනය අම
තවත් ඔවුන්ගේ ගැහැණුකම නැතිවන්නට නොදී රැක ගන්නා මෙන්
වෘත්තීය නියැලුණු ස්ත්‍රීන් ගෙන් කළ ඉල්ලීම අනුමත කරවීන් 1985.
02.26 දින 'සත්' පුවත්පත 'ස්ත්‍රීත්වයේ ගුණ' යන හිසින් පළ
කළ තතු වැනිය මේ පිළිබඳව කදිම කියැවුණි. එහි මෙසේ කෙරුණේ
විය.

'දේශපාලනය හා රාජ්‍ය පරිපාලනයෙහි සිට වෙළඳ දැන්වීම්
සුචාරය දක්වා පැතිරුණු වෘත්තිය ක්ෂේත්‍රයන්හි නිරත । ස්ත්‍රීන් ඉටු
කරන කායාය කුට පහ ගති පැවතුම් ඇති ආනන්ද විසින් මහ ඉහ
ලින් පැසුපුටට ලක් කෙරින? විහිට - තහළ පසෙක ආනන්ද තිස්ස
ඇමතිවරයා ස්ත්‍රීන්ට දුන් අවවාද සැහැල්ලුවෙන් සැලකිය යුතු නැත.
දිරිස අත්දැකීම් හා ප්‍රබුද්ධත්වයෙන් පැන නැගෙන නුවණක් පෙන්නුම්
කරවීන් ඔහු කියා සිටියේ රුදුරු තරඟකාරිත්වයෙන් පිරි වර්තමාන

සමාජයෙහි ගැහැණුකම නැතිවීම ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙගොල්ලටම දුක්බර
වනු ඇති බවය.

'ගැහැණුකම නැතිවීම' ගැන කතා කරන විට ඇමතිවරයා අදහස්
කළේ කිසිදු භාවානිමය ප්‍රබන්ධයක් ගැන නොවන බව පැහැදිලිය.
ගැහැණුකම සියල්ලටම පළමු ගැබ්ව ඇත්තේ මාතෘත්වයේ ආශ්වායී
ය මතය. තන පට පුළුස්සන විටුත්තිකාවීන් හෝ වෛවාහික දුරා
වාර වෘත්තීය නියැලෙන්නියන් හෝ කුමක් කිවත් ස්ත්‍රීයකගේ ශ්‍රේෂ්
ඨතම හා උතුම්ම කායාය වූයේත්, මතු වට වන්නෙන් මාතෘත්වයේ
සුනදායකත්වයයි.

ස්ත්‍රීයට අභ්‍යාවකාශයට නැගිය හැකි වන්නේ තමන් විසින්ම හදාගත්
යහපත් ගෘහයක් නැගූ පුරුෂව ශ්‍රේෂ්ඨ යොදා ගත හොත් පමණි.
කෙතරම් රමණීය විලාසයක් ගත්තද වෙත ඕනෑම පදනමක් ස්වාචර
නොවේ.

(11) ස්ත්‍රී විටුත්තිය සඳහා ඉදිරියට ඒමට කාලය වැඩි තිබේ.

ආර්ථික ක්ෂේත්‍රයන්හි නිෂ්පාදනයන් බවට පත්වීමට ගම්බද ස්ත්‍රීන්
දිරි ගැන්වෙහිලා නිරතවන කාන්තා කායාංශය සහ මහිලා සමිති
වැනි ආණ්ඩු වේ නොවන වෙනත් සංවිධාන මගින් සංවර්ධනවාදී
දෘෂ්ඨිය ක්‍රියාවට ගෙන ලැබේ. නගරබදව වෘත්තිය ස්ත්‍රීන්ගේ
විවිධ සංවිධානය, රොටරි හා සිංහ සමාජ වැනි වා්‍යානික
සංවිධානයන්හි සහෝදර සංවිධානය තිබේ. ඒ සියල්ලෙහිම

අරමුණු සම්මතය. එ සීමාව රැඳී තිබෙන්නේ හරියටම ඔවුන්ගේ දෘෂ්ටිකෝණයටය. සමාජවාදය, අධ්‍යාපනික, නෛතික, ආර්ථික ආදී වශයෙන් වූ කිසියම්ව සමානත්වයක් සඳහා ඔවුන් පෙනී සිටින මුත් ඔවුන්ට දින ගන හැකි වන්නේ සමානත්වය සේ පෙනෙන දෙයක් පමණි.

. සමාජයේ පිතෘ මූලික ව්‍යුහ වශේෂ පවතින තත් සමානත්වයේ හරය ඔවුන්ට හසුකොටනු ඇත.

දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයෙහි විවිධ පක්ෂවලට සම්බන්ධ ස්ත්‍රී සංවිධාන බිහිවී තිබේ. ප්‍රධාන වශයෙන් මැතිවරණ කාලයෙන් හිඳි ක්‍රියාත්මක කරවනු ලබන ස්ත්‍රී සංවිධාන වාමාංශික නොවන පක්ෂවලට තිබේ. මෑතදී ආණ්ඩුව සේවා වහිත වාමාංශය ඇරඹීය. ධර්ම වහිත නැමැති ඉන්දුනිසියානු ආදර්ශය ගුරුකොට ගත්තත් ඒවා වැදගත්ය. ආණ්ඩුවේ විවිධ දෙපාර්තමේන්තුවල හා සංස්ථාවල නිලධාරීන්ගේ බිරියන් සිය සැමියන්ගේ තත්වයට හා නිලවලට සමානීකරණය වූයෙන් ඒවා පත්කොට සංවිධානය කරනු ලැබේ. (සෑම අමාත්‍යාංශයකම සේවා වහිත සංවිධානයේ සමාජනීය වන්නේ ඇමති බිරියයි.) සේවා වහිත බැව්විසින්ම කායාර්මය වනුයේ ආණ්ඩුවේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැගීමට උදවු කිරීමත්, විවිධ සමාජ ප්‍රශ්නාධාර උත්සව සංවිධාන කිරීමත්ය. ටේ අනුව එහි අරමුණු මුළු වශයෙන් නිල බලවාදි රාජ්‍ය යන්ත්‍රණයට ම කෙළින්ම සම්බන්ධය. ස්ත්‍රීන්ගේ යටහත් බව නැමැති ප්‍රශ්නය නිරාකරණය කිරීමට එය කිසි ලෙසකින් වත් දායක වන්නේ නැත.

සමාජවාදී ස්ත්‍රීවාදිහ.

යම තත්වය දින ගැනීම සඳහා වන ප්‍රතිසංස්කරණ ඇතුළත් වනමුත් අද ස්ත්‍රීවාදය යන පදය ඉන් ඔබ්බට යයි. නිවසෙහි හා පවුලෙහි පිරිමි ආධිපත්‍යය, අසම පිරිමි-ගැහැණු සම්බන්ධතාව වැඩ පොලෙහි නිෂ්පාදනයෙහි සහ වර්ගයා ප්‍රජනනයෙහි ස්ත්‍රීවර්ග පැවරෙන ද්විත්ව බර ස්ත්‍රී ලිංගිකත්වය පිරිමින් විසින් පාලනය කිරීම, වැටුප් රහිත වූ ශාගස්ථ ශ්‍රමය, (ආගමි ඇතුළු) රටෙහි සංස්කෘතිය තුළ ස්ත්‍රීන් සතු යටහත් තත්වය ඇතුළු පිතෘ මූලිකත්වය සියලු අංශයන්ටම විරුද්ධ ස්ත්‍රී අරගලය හුවා දැක්වීමට අද ස්ත්‍රී වාදය යන පදය යොදනු ලැබේ. ස්ත්‍රීන්ගේ අරගලය විමුක්තිය පතා පවරන්නේ නොවේ. පිතෘ මූලික සමාජයේ සකලවිධ පීඩාකාරී ව්‍යුහ වලින්, ආයතන වලින් නිදහස් වීම ස්ත්‍රී අරගලයේ අරමුණුවලට ඇතුළත්ය. ස්ත්‍රී යටහත් බව පිළිබඳ සම්ප්‍රදායික දෘෂ්ටිය මෙන්ම දැනට ආධිපත්‍ය දරන සංවර්ධනයෙහි නියැලෙන ස්ත්‍රීන් පිළිබඳ ගුරුකලයටත් මතයේ විරුද්ධව නැගෙන විකාශයකි. -එය ටේ පත්තියේ ස්ත්‍රීවාදී විකාශය සමාජය හා ආර්ථික සුරාකැමෙන් තොර සමාජවාදී පදනමෙන් ප්‍රතිසංවිධානය කිරීමේ මත සමග ගැලපෙයි.

ශ්‍රී ලංකාවෙහි බිහිවූ ප්‍රථම සමාජ වාදී ස්ත්‍රීවාදී කණ්ඩායම 1978 දී පිහිටුවන ලද 'කාන්තා හඩ' හානා තුනකින් සහරාවක් පැන නැගී යමින් කණ්ඩායම බොහෝ අලුත් ප්‍රශ්න මතු කළාය. සම වැටුප් ඇතුළු ආර්ථික දේශීය, ස්ත්‍රී දූෂණය, බිරියන්ට පහර දීම, ජන මාධ්‍යවල ලිංගිකවාදය, රු රැහින යලට විරුද්ධ වීම

ආදිය එම අලුත් ප්‍රශ්නවලින් නිහිපයෙහි. පසු අවුරුදු වලදී
තවත් සමාජවාදී ස්ත්‍රීවාදී කණ්ඩායම් බිහි විය. ඒ අතර ස්ත්‍රී
විමුක්ති ව්‍යාපාරය ඉබ්බාගලුව ප්‍රගතිශීලී ක්‍රියාත්මක පෙරමුණ සහ
තවත් බොහෝ කුඩා ස්ත්‍රී සංවිධාන වී අතර වේ. මෙම කුඩා
ස්ත්‍රීවාදී සමාජවාදී කණ්ඩායම් ස්ත්‍රී ක්‍රියාකාරී කමිටුව තුළ එක්සත්
ව තිබේ. එම කමිටුව නිශ්චිත ප්‍රශ්න අරභයා උද්ඝෝෂණය කර
යි. වාර්ගිකව ජාත්‍යන්තර ස්ත්‍රී දිනය සමරයි. ලංකා සහ සමාජ
සත්‍යය හා කොමියුනිස්ට් පක්ෂය ඇතුළු වාමාංශික පක්ෂ
වලට වෙනම ස්ත්‍රී සංගම් තිබේ. එවා විසින් ස්ත්‍රීන් ගේ සමාජ
හා ආර්ථික පිටිනය කොකඩවැව දුප්පතු කොට තිබේ.

සමාජවාදී ස්ත්‍රීවාදීන් ගේ ප්‍රධාන පැලකිරීම යොමු වූයේ වැඩ
පොලෙහිදී ස්ත්‍රීන් පුරුෂයාට පිළිබඳවය. නිදහස් වෙළෙඳ කලා
පදේ, වැවිලිකරයේ හා කෘෂිකර්මාන්තයේ වැටුප් හා සේව්‍යත්ව
ය පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් යොමු කෙරිණ. බටහිර ආසියා
වට ස්ත්‍රීන් අපනයනය කිරීම, ස්ත්‍රීන් හා සංචාරක ව්‍යාපාරය සහ
අවිධිමත් ක්ෂේත්‍රයේ ස්ත්‍රීන් යන විෂය පිළිබඳ අධ්‍යයන මගින්
ස්ත්‍රීන් පුරුෂයාට හා පිටිනයට ලක් කිරීම පිළිබඳ අලුත් ක්ෂේත්‍ර
හෙළි කරවී තිබේ. පසු ගිය වසර නිහිපය තුළ ස්ත්‍රීවාදීන්ගේ
උද්ඝෝෂණයෙහි පෙරමුණෙහිම වූ ප්‍රශ්නයක් වන්නේ ස්ත්‍රීන්ගේ
රාත්‍රී වැඩට විරුද්ධ වීමයි.

පසු ගිය දශකය තුළ සමාජවාදී ස්ත්‍රීවාදීන් විසින් උද්ඝෝෂණය
කළ තවත් ක්ෂේත්‍රයක් වූයේ රාජ්‍යාධිකාරය කර්මාන්තයයි. එහෙත්
එම උද්ඝෝෂණය එතරම් වල නොදැරීය. විවාහ ආරම්භ
මර්මෝලාසයන්ද, වැඩි වන වානිජ කරණය හා පාරිභෝගිකවා
දයද හේතුවෙන් නිසරු රු තරඟ හා විලාසිතා දැකුම් සංඛ්‍යාත්
මතව වැඩිවූ අතර භාණ්ඩ ප්‍රචාරය සඳහා ස්ත්‍රී මුහුණ හා සිරුර
අතිශ්ට ලෙස පාවිච්චි කිරීමත් වැඩි වී තිබේ. පවත්නා තත්ත්වය
සමගත්, දැන්වීම් තරුවත් හා පුවත් ලේඛනයන් සමගත්,
ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ත්‍රීවාදීන් මුලින්ම සටනෙහි පැවැත්වූ ප්‍රශ්නයක් වූයේ
දැන්වීම් ප්‍රචාරය සහ රු තරඟ සඳහා ස්ත්‍රීන් පාවිච්චි කිරීමයි.
කෙසේ වෙතත් ස්ත්‍රීන්ට අවමන් ගෙන දෙන මෙම ක්‍රියා තවමත්
ජනප්‍රිය වුවද මෙම ප්‍රශ්න පිළිබඳ ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශ්වයේම
වැඩෙන විභාගය පුවත් පත්වල වාර්තා හා විවේචන මගින්ද,
කතා බස් මගින්ද බොහෝ විට පිළිකිබ්බු වෙයි. රු තරඟ පිළිබඳ
දරන මතය ගැන විකේන්ද්‍රයෙන් ඇපර් රතු කර ගත් උග්‍රවාදවාදී
ස්ත්‍රී වාදීන්ට පහර දෙමින් පළ කරන පුවත් පත් කතුවකු මගින්
ද පෙනී යන්නේ බඳු පිදුවීම් වලට විරුද්ධ කරන පිළිබඳ
ඇති දැනුවත්කමයි. නිදසුනක් ලෙස 1985.06.25 වැනිදා
'ද අරිලන්ඩ්' පුවත් පතේ කතු වැඩිය දැන්විය හැකිය.
ක්‍රියාකාරී ගුවන් විදුලිය මගින් රු තරඟ ප්‍රචාර කහකම් කිරීම
ගැන අදහස් දක්වමින් බිබ්බු තරඟ වල අතිවාසිය ලක්ෂණ
පහ වානිජකරණය හා පුරා කැට ගැන සඳහන් කරන අතරම
එම කතු වැඩිය 'ලස්සන දේ සඳා සතුවත්' බව අවහන
කිරීම ගැන 'ලාංකීය ස්ත්‍රී විමුක්ති ආයතනයේ' පහර දුන්නාය.

ජිවි අරභය

සමාජවාදී ජිවිතාදිය ලිඛිත සංවර්ධන වාදයට වඩා සිබ්බව යකි. එක්ද යත් සිව්නු තම උද්ඝෝෂණයට අර්ථ දක්වන්නේ විප්ලවික නිදහසට වඩා විප්ලවිකය දිනා ගැනීමක් ලෙස බැවිනි. සිව්නු සංවර්ධන වාදයේ මෙන් නොව පවත්නා සමාන ආර්ථික ක්‍රමය පිළි නොගනිති. එය වෙනස් කළ යුතු යැයි කියා සිටිති. ජිවිත් ගොදුරුවන සුරා කැම හා පිඩනය (වඩවස්වා සම්පාදන යෙන් නැති කළ යුතු) 'සමාජ නොපනත්තම්' නොව පිරිමි ගැහැණු දෙගොල්ලන්ට සුරා කැමට හා පිඩනයට ලක් කිරීම එක රැක පුදු මහත් සුරා කැමට ආර්ථික ක්‍රමයෙහිම කොටසක් බව සිව්නු විස්වාස කරති. එබැවින් ජිවි ව්‍යාපාරය සම අයිතින් සඳහා වන ප්‍රජාතන්ත්‍රික අරභයක් පවත්වා නොව රැකියා සමාජ වෙනස්කම් සඳහා වන අරභයටම කොටසක් යැයි සිව්නු විශ්වාස කරති.

වැඩ පොලොවකින් ගෙදරකින් දිනපතා මතු වන තත්වයන්හිදී ජිවි අරභය වලට සමාජවාදයේ ගේ ක්‍රියාකාරී සහයෝගය ලැබුනේ මෙම සන්දර්භය තුළය. මෙම දහනය තුළ ඒකල පොලිටෙක්ස් ශාඛාවක් කම්හල් කම්කරු ජිවිත් 800 ක් පමණ දෙනා වඩා යහපත් වැටුප් හා සේවා තත්ත්ව ඉල්ලා කිහිප වරක්ම සාර්ථක අරභය ගෙන ගියහ. ජා ඇල ජිවි වාදී සංවිධානයක් (ජිවි විප්ලවික ව්‍යාපාරය) මගින් සිව්නුට සහයෝගය දෙන ලදී. එම ජිවි වාදී ව්‍යාපාරය මගින් ජිවි කේන්ද්‍රය පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ. පිකට් කිරීම, අත් පත්‍රිකා බෙදා හැරීම, පෝස්ටර් ප්‍රදර්ශන

කිරීම, වැඩ වර්ජනයන්ට ආධාර එකතු කිරීම සහ පොලිටෙක්ස් ජිවි අරභය ප්‍රතිබද්ධ විදේශීය ජිවි කන්ඩායම් දැනුවත් කිරීම ආදී ස්වරූපයන්ගෙන් එක්සත් සහයෝගයක් දැක්වීම සඳහා සෙසු ජිවිවාදී සංවිධානද හවුල් කර ගනු ලැබින.

සමාජවාදී ජිවිවාදීන් අතර කන්ඩායම් දෙකක් හඳුනා ගැනීම ප්‍රයෝජනවත්ය. එක් කන්ඩායමක් මූලික අවධානය යොමු කරන්නේ ආර්ථික හා සමාජ ව්‍යුහයන්හි වෙනස්කම් ලඟා කර ගැනීමටය. සමාජවාදී සමාජයක් විසින් ජිවි විප්ලවිකයට මග පාදනු ඇතැයි සිව්නු විශ්වාස කරති. අනෙක් කන්ඩායම වැඩි අවධානය යොමු කරන්නේ පිතෘ මූලිකත්වයට විරුද්ධ අරභයටය. දිගටම නොනව ව 'වා විරුද්ධත්වයක් නොපාන්නේ නම් සමාජවාදී නිෂ්පාදන වාදිලිය තුළ පවා පිතෘ මූලිකත්වය ඉතිරිවිය හැකියයි සිව්නු විශ්වාස කරති.

අසම සමාජයක 'සම අයිතින්' වලට අරභය සිටි කිරීමෙන් සැමිමකට පත් නොවී ඇත්තේ දෙවැනි කන්ඩායමට අයත් සමාජ වාදී ජිවිවාදීන්ය. සිව්නු වැඩි දුර ගොස් ජිවි පිඩනයේ අමත් තේන්ද්‍රය පරීක්ෂා කළහ. විශේෂයෙන්ම පවුලේ, සමාජයේ, දේශපාලනයේ, ආගමේ හා දෘෂ්ටියේ ඇති පුරුෂාධිපත්‍යය සිව්නු ඉස්මතු කොට දැක්වූහ. අධ්‍යාපනය, අතුරු දැනුම සොබා ය, ආයු කාලය අතින් ශ්‍රී ලංකාව ඉතා ඉහල තැනක් දිනා ගත්තද පිතෘ මූලිකත්වය පවත්වා බැවින් ජිවිත් කඩදුරටත් යටහත්ව සිටිය හැකි බව සිව්නු විසින් පෙන්වා ද තිබේ.

ස්ත්‍රීන්ට විරුද්ධ හිංසනය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයද ඔවුන් විසින් මතු කොට ඇත. මහ මහදි හා බසයේදී කරන අතරයන්හි සිට අඩවිතේට්ටම් කිරීම හා ස්ත්‍රී දූෂණය දක්වාත්, ව්‍යහිචාරය (තහනම් ලේ නැයන් විසින් ලිංගික සංසර්ගයෙහි යෙදීම) හා බිරිඳට තලා පෙළීම දක්වාත් පැතිර ඇති සතල වධ හිංසනය ඊට ඇතුළත්ය. ඊශේෂයෙන්ම ජන වාර්ගික ගැටුම් වලදී පුළුල් ජාතික ස්ත්‍රීන් දූෂණය කිරීම ඉතා ඔවුහු දැඩි අවධානයක් යොමු කරන. ස්ත්‍රීන්ට එරෙහි වූ හිංසනය යෙදවීමේ ප්‍රශ්නය ගැන දැනුවත්ව ඉහළ යාම නිසා ඒ ගැන ප්‍රවණත් වාර්තා හා විවේචන දැන් වැඩියෙන් පළ වනු බව පෙනේ. මුලදී සභාවුනු ප්‍රශ්නයක් වූ හිංසනය ගැන දැන් දැන් එළිපිට කතා කරනු පෙනේ. මෑතදී ඒ පිළිබඳ සම්මන්ත්‍රණ කිහිපයක්ම පැවැත්වුණි. එයින් එකක් සංවිධානය කරන ලද්දේ සමාජවාදී ස්ත්‍රීවාදීන් විසිනි. තාත්තා කාමාංශය විසින් සංවිධානය කරන ලද තවත් සම්මන්ත්‍රණයක් 'තාත්තාව හා ආරක්ෂාව' යනු අනුවන නමකින් හඳුන්වා තිබිණ.

තම ලිංගිකත්වය හා ප්‍රජනන ක්‍රියාවලිය පාලනය කිරීමට ස්ත්‍රීය සතු අයිතිය මෙම ස්ත්‍රීවාදීන් විසින් මතු කරන ලද තවත් ප්‍රශ්නයකි. දැන් ප්‍රශ්නයක් ලෙස මතු වෙමින් තිබෙන යළි පිණි ගබ්සා නීතිය වෙනස් කිරීම සඳහා උද්ඝෝෂණය කිරීමද ඊට ඇතුළත්ය. ඉන්දියාවේ මෙන්ම මෙහිදී සියලුම ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් සඳහා පොදු කිහි පද්ධතියක් ගැන සාකච්ඡා කරනු ලබන්නේ රජයා ප්‍රදේශ කිහිපයකින් ඔවුන්ගේ සම්ප්‍රදායික නීතිවලට ගරු කිරීමේ මුඛ වෙන් දෙමළ හා මුස්ලිම් ස්ත්‍රීන්ට විරුද්ධ අසාධාරණත්ව දිගටම සිදු කිරීම නතර කිරීම සඳහාය. මෙම දේශීය තුළ වැඩි ගිණ

ස්ත්‍රීවාදී විභානයේ තවත් පැත්තක් වන්නේ ස්ත්‍රී අධ්‍යයනයන්හි වැදගත්කම ස්ත්‍රීවාදීන් විසින් පිහිගැනීමය. සමාජවාදී ස්ත්‍රීවාදී යොමු වකින් යුතු ස්ත්‍රී අධ්‍යයන වැඩ පිළිවෙලක් ස්ත්‍රී අධ්‍යාපන කේන්ද්‍රය සහ සමාජ හා සාමාජික කේන්ද්‍රය මගින් අරඹා තිබේ.

ස්ත්‍රීන් සහ ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නය

1983 න් පසු 9 ලක්ෂයක පුරා පැතිර ඇති ජනවාර්ගික ගැටුම ස්ත්‍රීවාදී විභානය කෙරෙහි දැඩි බලපෑමක් ඇතිකොට තිබේ. ජන වාර්ගිකත්වය දේශපාලන මතයන් හරහා විහිදුනු ප්‍රශ්නයකි. බමුණු මත දරන්නන් තුළ පවත්නා කොට වෙනත් කොටස් තුළද අන්ත-ජාතිවාදීන් ආකල්ප තිබේ. කෙසේ වෙතත් නැගී නිම ස්ත්‍රීවාදී විභානයේ වැදගත් ලක්ෂණයක් වන්නේ සාමකාමී හා සාධාරණ විසඳුමක් සඳහාත්, ප්‍රචන්ඩ ක්‍රියා නතර කිරීම සඳහාත් ඇති කැමැත්ත යයි. මෙයින් ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරේ හා දකුණේ වැදගත් සාම ව්‍යාපාර ජනිතකොට ඇත. සෙසු බොහෝ ප්‍රශ්න වලදී මෙන්ම මේ ප්‍රශ්නයෙහිදීත් සමාජයේ සෙසු කණ්ඩායම් වලට වඩා ඉදිරියෙන් ස්ත්‍රීවාදීන් සිටීම වැදගත් වර්ධනයකි.

හිංසනය, ස්ත්‍රී දූෂණය, මිනීමැරුම් ආදිය නිසා ජනතාව එක් රොක් කිරීමෙහි යෙදෙන දේශපාලන මුහුණු වරකින් තොර බොහෝ තව ව්‍යාපාර බිහිවන තත්ත්වයක් ජනතාවට කෙරෙන අසාධාරණත්ව ගැන සොයා බලා මුළුමනා තැන්හි සහන සැලසීමේ අරමුණක් පිහිටුවා ගන්නා ලද ස්ත්‍රීන් ද සාමාජිකත්වය දරන පුරවැසි කවිටුව වලට අමතරව මිනීමැරුමේ පෙරමුණක්ද යාපනයේ පිහිටුවා තිබේ.

තම පුතුන් හිතුවක්කාර ලෙස අත් අඩංගුවට ගැනවත්, රැඳවූ තබා ගැනීමටත් විරුද්ධත්වය පෑම නිසා ආහාර පාන හා ඇඳුම් පැලඳුම් හිඟයෙන් පෙළෙන ජනතාවට උදව් කිරීමත් එහි අරමුණ වේ. වැඩි පුර දරුවන් වදන මෙන් ස්ත්‍රීන්ගෙන් ඉල්ලවීන් පෝෂ්ටර් යාපනය පුරා ප්‍රදර්ශනය කළ සටන්කාමී දෙමළ කන්ඩා යමක් වැනදි එව්වරුන්ගේ පෙරපුණ විසින් ප්‍රසිද්ධියේ විවේචනය කරන ලදී. (1985 අප්‍රේල්, සැරර්ඩේ රිවිව් පුවත්පත) සියළුම ජනවාර්ගික ප්‍රජාවන්ට අයත් ස්ත්‍රීන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණේ 'සාමය සඳහා ස්ත්‍රීන්' නැමැති ව්‍යාපාරයක් අරඹා ඇත. හිංසනය හෙලා දකින එය යුදමය විසඳුමකට වඩා ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නයට දේශපාලන විසඳුමක් සොයන ලෙස ඉල්ලා ඇත. සාමය සඳහා දිවයින පුරා අත්සන් එක් කිරීමෙහි නිරතවීම අමතරව එම ව්‍යාපාරය විසින් වර්ගවාදයට විරුද්ධව සහස් කරන ලද ප්‍රකාශන පාසල්, වැඩපොලවල් හා මහජන රැස්වීම් තුළ බෙදා හරිනු ලැබේ.

සම්ප්‍රදායික දෘෂ්ටියෙහි සිට නිෂ්පාදනය හා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යන උග්‍ර ක්ෂේත්‍රයන්හි දෙකෙහිදීම ස්ත්‍රීන් ඇතුළත් කොට සලකන මතයක් කරා වෙනසක් සිදුව ඇති බව පසුගිය දශකය තුළ ස්ත්‍රීවාදී විශාලයේ සිදුවූ වෙනස්කම් ප්‍රබලව පිිතිසිටිමෙන් පෙනේ. ගෘහ කටයුතුවල සිට වැටුප් වැඩ කරා පිවිසීමට හා ආර්ථික ස්වාධීනත්වය පමණක් ලබා ගැනීමට ස්ත්‍රීන් උනන්දු කරවන තරමට මෙය ස්ත්‍රී විමුක්තිය කරා තබන ලද පියවරක් මෙන් පෙනෙනු ඇත. මෙසේ ස්වාධීන පැවැත්මක් සඳහා වන මූලික පූර්ව-අවශ්‍යතා වඩා 'වඩා ස්ත්‍රීන්ට සපයනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත් මෙම ප්‍රවේශයේ

සීමා වටහා ගත යුතුය. අද ස්ත්‍රීවාදීන්ගේ කටයුත්ත වන්නේ සැබෑ විමුක්තිය දෙසට වැඩි දුර ඉදිරියට ගමන් කිරීමය.

දශකය ඇරඹීමයේදී ස්ත්‍රීන් අතර 'විශාලය නැව්' ගැන බොහෝදේ ලියන්නට කියන්නට විය. අනුශාසි වර්ෂයන්හි පැවති උපතනය වූයේ විශාලය නැව්වේ කිසිදු කොටසකින් තොර ස්ත්‍රී 'ව්‍යාපෘති' ඇරඹීමය. ඉහළ කායික-ජීවන ගුණයක් පැවතියද ස්ත්‍රීන් යටහත්ව සිටිය හැකි බව ගැහැණු පිරිවි කාටත් වටහා දීමට සංවිධිතවූත් දිගටම ගෙන යන්නාවූත් ව්‍යාපාරයක අවශ්‍යතාව අද බොහෝ ස්ත්‍රීවාදීන්ට යළිත් අවබෝධ වී තිබේ. ශ්‍රී ලාංකික ස්ත්‍රීන් තව දුරටත් සුරාකෑමට හා පීඩනයට ලක්වීම පිළිබඳ මෙම වැටහීම වැඩපොලේ, ගොවිපලේ, හා වැවිලි කරයේ ස්ත්‍රී බහුතරයට ලබාදීම මිශ්‍ර දශකයේ කට යුත්තයි. සම වැටුප් වලින්වත්, 'ව්‍යාපෘති' වලින්වත්, පවත්නා තත්ත්වයට සහභාගි කරවා ගැනීමෙන්වත් ස්ත්‍රීන් දිගටම 'මුදලට ගත නො නොහැකි'ය. මෙම දශකය තුළ ගම්බද හා නගරබද ස්ත්‍රීහු එම සටන් කාමීත්වය පෙන්නු. 'බමුණන්' ගේ චිත්‍රයා මතවලට අභියෝග කළහ. තම අයිතීන් පතා වැඩ පොලේ හා වතු වල සටන් වැදුනහ. ස්ත්‍රීන්ට සැබෑ මුළුමනාවන් ඇති එකම ව්‍යාපෘතිය වන ස්ත්‍රී විමුක්ති ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඉදිරියට ගොස් වඩා වඩා ස්ත්‍රීන් සමතර මෙහෙය වීම අද අවශ්‍යතාවයයි.

FEMINISM

IN THE DECADE 1975-1985

SRI LANKA

KUMARI JAYAWARDENA

FEMINISM

IN THE DECADE 1975-1985

SRI LANKA

'Then what is this ho-ha about women's liberation?' asked the Island in an editorial in 1984 on International Women's Day, which was marked by the arrest and assault by the police of several women demonstrating for peace. Many others too wonder what the ho-ha is about, and why Sri Lanka, with its high PQLI (physical quality of life) for women, needs feminist organisations of various hues to agitate about discrimination against women and their continued subordination. But as feminists in Sri Lanka have realised, the vital statistics for women, literacy 83%, life expectancy 67 years and a maternal mortality of 1.2 per thousand births may be comparatively good, but yet in society, in the family and at work, women still have a subordinate position. During this decade (1975-85), which was evaluated at the Nairobi conference organised by the UN in July 1985, the status of women has been more intensively discussed and debated than ever before and feminist consciousness has made notable advances in Sri Lanka.

The period was one of important economic, political and social changes in the country; politically,

Sirima Bandaranaike the world's first woman prime minister, was replaced by the government of J.R. Jayawardena in 1977; the new constitution in 1978 was a change from the 'Westminster model' to a presidential system, and the referendum in 1983, to postpone elections until 1989, was one important sign of the shift to authoritarianism. After 1977, the economic changes included the strategy of the 'Open Economy' with liberalisation of imports, devaluation, the opening of the Free Trade Zone and the encouragement of foreign and local private capital, leading to some growth of the productive forces; one of the main features of the open economy being the growing absorption of female labour power into the production process as cheap labour. The overriding crisis of the decade has, however, been the ethnic issue, Sinhala-Tamil riots occurring in 1977 and flaring up again in 1981 and 1983, when there was a pogrom against Tamils, involving killings, arsons, loot, rape and continuous blood-letting on both sides subsequently.

In this period of social and political upheaval and continuing conflict, it is not surprising that the women's issue has come to the forefront; today it is undeniable that the women's movement is part of national activity, the annual ritual state violence against feminists on March 8th - Women's Day, serving perhaps to prove the point. In 1984 and 1985 women demonstrating on this day were arrested, tear-gassed and assaulted with batons by the police, and in 1983, Vivienne Goonewardena and other women petitioning for peace were assaulted at the police station.

In Sri Lanka, the women's movement was not imposed on women by the United Nations or by Western feminists, but has an independent history. Women

participated in the cultural revival of the late 1880-1910 period, educated themselves and began to enter the professions (the first woman doctor qualifying in 1899), and in the 1920s, the Women's Franchise Union led the demand for female franchise, which was obtained in 1931. In subsequent years, many organisations including the Women's Political Union and the All-Ceylon Women's Conference, agitated for equal rights. Women were also active in trade unions in the 1920s and in the first Leftist party of the 1930s where women were active in the anti-imperialist struggle and the battle for basic economic and social changes; the first autonomous women's feminist socialist group was the Eksath Kantha Peramuna formed in 1948, led by women of the Left parties. By 1975, women had already made important strides, not only in obtaining political rights, but also in education, employment, literacy, life expectancy and health.

The 'Year of the Woman', proclaimed in 1975 by the UN served to bring the issue to the fore-front again. Almost all political parties, trade unions and non-governmental organisations celebrated the event. Feminists travelled around Sri Lanka speaking on the women's issue and meeting with a good response from all classes of women. Feminist literature from abroad, also influenced many local women, who began to write on the issue and to translate feminist writings. New organisations arose ranging from liberal to Marxist, which represented various shades of feminism. Foreign funders, pressurised by their own feminist movements began to support local women's movements and projects-both at governmental and non-governmental level. The result of this activity was a forging of links internationally between women's movements, especially with Indian and other Asian women's groups.

Brahmin Ideology

In order to understand the various types of Sri Lankan feminism, that have emerged during the decade, it is useful to highlight the anti-feminist attitudes that have traditionally prevailed and still persist in our society, often referred to as 'Brahmin ideology' (bamunu matha). While the Sinhalese have no Brahmins, and the Tamil Brahmins of Sri Lanka are usually confined to ceremonial temple functions, the concept of 'Brahmin ideology' is widely understood, even in popular parlance.

In the elitist literature (especially reflected in the 15th century Kavyasekeraya, in the Brahmin's advice to his daughter), a classic model of female behaviour among the upper classes and caste is projected, involving subordination to the male.

The 'do's' included chastity, modesty, servility, self-sacrifice, confinement to home, preoccupation with children, husband, relations and husband's friends, not to mention looking after his property; there was also several 'dont's', including loud talk, laughing, running, idling and keeping the company of independent (therefore bad) women.

The essence of 'Brahmin ideology' in both Sinhala and Tamil cultures, is that woman's role is that of wife and mother, that women have no brains, are fickle, emotional and cunning, leading men astray and also that women have prime responsibility to look beautiful. Thus woman emerges as a devoted mother, a beauty queen, an evil temptress and a stupid housewife.

The concept of beauty and good behaviour in women are also stressed by the traditional ideologies. To give a few examples from the elitist traditions - the Sinhala concept of beauty speaks of the Pancha Kalyani (five attributes of beauty) namely beauty of hair, teeth, flesh, skin and youthful appearance. In Tamil culture, women had to possess the Natkunam (Four Great Qualities) - a sense of fear, shame, ignorance (of bad things) and pretence (not revealing too much knowledge of reality).

Today, in spite of many economic and social changes, vestiges of the 'Brahmin ideology' remain and fairly frequently, some socially backward 'Brahmins' in the form of politicians, religious leaders, and males in high places, get on platforms to give advice to women on how they should behave what they should wear, how many children

they should have, how they should not lose their femininity etc. Belief in the Five Qualities of Beauty of the Sinhalese and the Four Great Virtues of the Tamils still prevail in our society.

To what extent such anti-feminism and 'Brahmin' views persist can be seen from recent editorials in liberal and socialist journals. The 'Island' the most liberal of the national English dailies, had the following comments to make, in an editorial entitled 'Women's Liberation', in March 1984.

"The feminine consciousness as it obtains today is another article of the contemporary ideological baggage borrowed from the West. In traditional societies, which the ideologues of women's liberation love to scoff at, woman, as wife and mother, had her own preordained place.

The mother was more often than not the real power in the household.

In the last analysis, therefore, she also subtly influenced the thinking and the decision-making in the household.

Then what is this ho-ha about women's liberation? Like most other fads, to which our alienated elite genuflect, this too is a concept hatched in a West riddled by all the problems which a post-industrial society is heir to.....

The fashionable women's lib in which our upper class women engage is merely a chic posture devoid of any meaning to the large bulk of Sri Lanka's women".

Even more surprising are perhaps the comments of the revolutionary Left. In an editorial on Women's Day in 1984 the Kamkaru Viththi (Worker's News), the Sinhala paper of the NLSSP (the Left breakaway from the Trotskyist Lanka Sama Samaja Party) fiercely attacked the women's movement; feminists were called 'middle-class canaries, who think women's oppression is due to men's inherent animal like qualities' and believe that if men "crept into the kitchen and helped in scraping coconut... equality would be achieved". On the question of violence against women (which feminists have recently been highlighting) the paper said:

"The relationship between a man and a woman is a complex one to which there is no easy answer. To outsiders it may look as if a man is harassing and beating a woman. But if we look closer it is merely a bit of fun and games between husband and wife."

The traditional concept of women's subordinate position still pervades many women's organisations. There are numerous women's associations spread all over the island with very traditional activities for women, including many religious associations which organise religious festivities, run orphanages and homes for destitute or "fallen" women, as well as urban-based women's groups who raise funds for charity; these are the tacit proponents of 'Brahmin ideology'. They take the present structures of society as given and treat any sign of independence by women as transgressions of the social order. All their activities seem designed to perpetuate the subordinate status of women, in the name of tradition and culture.

While this traditional ideology still retains its force, the economic changes in society, particularly over the last decade, have brought into being a

new attitude to women - one that seeks to make of the woman, not only a mother and wife, but also a productive worker. Women in our agrarian society have always been workers, associating themselves with men at various stages of the cultivation cycle: women have always been the major part of the plantation labour force. But with the need for more labour in the expanding, modern sector, an ideology of 'women in development' has emerged.

Liberal feminism and women's projects

Today the most accepted ideology - the one that receives state patronage, approval from foreign agencies and governments and from liberal-minded persons - seems to be the 'women in development' strategy which takes the position that :

1) women should be emancipated, have equal political, legal and economic rights - which include equal access to education, employment and political decision making, and that

2) in the whole process of economic growth, women should be 'integrated into development', by bringing them into new avenues of employment and income-generating projects.

The theorists of this approach generally accept the present economic system, and the view that all nations will develop generally on the lines of Western capitalist growth, provided that enough quantities of capital and technology are available and provided that traditional societies succeed in reforming and modernising their social structures. However, they argue that up to now, the benefits of modernisation have accrued only to men and that it is necessary to devise plans that it will specifically bring women within the scope of growth, that will, "integrate women into the development process".

During the decade (1975-85) this line of thinking has become popular in Sri Lanka and is reflected in the establishment of a Women's Bureau (1978), in the participation of official delegations at the Mexico (1975) and Copenhagen (1980) women's conferences, and at Nairobi (1985); in the appointment of Minister of Women's Affairs (1983); and the increase in women's projects. Such projects, run by governmental and non-governmental organisations, in many cases with foreign funding, are tailored to the prevailing ideology of foreign funders that-

(1) money for development projects should also be channeled to projects for women, especially women from the poorest sectors of the society;

(2) the projects should not only be income-generating, but also be 'grass roots' and 'action-oriented', two key words in development conditionality.

Many of the women's projects, however, are confined to traditional areas especially the ubiquitous 'sewing classes' which exist at all levels. Where women's projects venture beyond sewing, they take to poultry-rearing, growing vegetables and flowers,

batik making, bee-keeping, cookery, and if more daring, into electrical and bicycle repairs.

While no one objects to women generating some income for themselves, the limitations of such projects are evident. First arises the question, how much income can actually be generated? Second, who benefits by the additional income? and third, what changes does it make in the subordinate status of women?

Within this approach, there is a tacit assumption that the status of women can be improved by making them economically active members of society, by making them, even in a restricted sense, economically independent. Besides the income-generating activities on a self-employment basis, there is also an emphasis on drawing women into the labour force - e.g. into tourist related activities, into the Free Trade Zone, into the Middle East as housemaids but there is no questioning of the traditional patriarchal structures of society. Therefore the relative economic independence of the woman does not contribute to her emancipation. She, in fact, becomes doubly oppressed; she has to bear the double burden of (paid) wage work and (unpaid) domestic labour. The developmental approach may therefore result in binding women more firmly to her subordinate status. Women are, in fact, being integrated into a process of development that still continues to be exploitative and oppressive as it is male-dominated and male-oriented.

The 'open economy', has also had consequences, in making the country equally open to cultural and ideological pressures from the advanced capitalist countries. These pressures have had diverse

and paradoxical results. On the one hand we have the rising tide of consumerism and commercialism; goods and services familiar to the West are advertised through the television, in the same manner as in the West, thus making us part of an international market. Women, in their roles as housewives and mothers, play a prominent part in these campaigns - from the woman who advertises her clean bathroom on TV to the beauty queen who extols the merits of a particular brand of milk powder. Women are also used as sex symbols - to advertise anything from a car to eau-de-cologne. On the other hand, there are films and TV shows which portray women as the equals of men - in politics, in business, in spying, in fighting etc. However, that may be, it is possible that the new Western pressures on our culture and values do play a part forming or changing feminist consciousness.

Many of the 'developmentalist school' while being fully supportive of women in all fields of activity also show vestiges of 'Brahmin ideology' namely woman's 'obligation' to produce children and to look like a beauty queen at the same time. For example, an editorial in the SUN (26.2.85) on 'Virtues of Womanhood' refers with approval to the speech of the Minister of State, Anandatissa de Alwis, who in addressing the University Women's Federation, urged women professionals not to lose their femininity. The editorial states:

'When the Minister referred to 'loss of femininity' he was apparently not referring to any romantic fiction. Femininity first and foremost, is embodied in the glory of motherhood. Whatever the bra-burning liberators or the professionals of assorted vices may say, a woman's noblest and greatest role has and always will be in the beauty of motherhood.'

Women can reach for the stars, only if and as long as her launch-pad is a good home, which she has helped to build. Any other foundation, fashionable though it may be, would be threadbare".

The developmentalist ideology is translated into action by the Women's Bureau and various other non-governmental organisations like the Mahila Samitis which are engaged in the task of encouraging and teaching rural women to become producers in the economic sphere. In the urban areas there are also various associations of professional women, as well as the female counterparts of business organisations like Rotary and Lions, all with limited objectives, the limitation lying precisely in their ideology. They may be for achieving some type of equality - socially, educationally, legally, economically - but all they may achieve is the appearance of equality; the substance of equality will elude them as long as the patriarchal structures remain in place.

In the political arena, organisations of women, linked to various political parties have emerged. The left and non-left parties have women's organisations which are mainly mobilised during elections.

Recently, the government has started the Seva Vanitha movement, significantly copied from the Indonesian model of Dharma Vanitha. Wives of officials in various government departments and offices are organised in hierarchical groups, parallel to the status and position of the husbands (The Minister's wife being the President of the Seva Vanitha in each ministry!). The functions of the baminis (Brahmin's wives) of the Seva Vanitha are to help in implementing government policies and organising various social charitable events; its purposes are thus linked directly to the whole bureaucratic state apparatus and in no way serve to tackle the question of women's subordination.

Socialist Feminists

Today the word feminism includes but goes beyond reforms for achieving equal status. It is used to highlight women's struggles against all the various aspects of patriarchy - including male dominance in the home and family, the unequal man-woman relationship, women's double burden in production at work and reproduction of the species, male control of woman's sexuality, women's unpaid domestic labour, and woman's subordinate status in the culture (including religions) of the country. The women's struggle is not for emancipation, but for liberation from all the oppressive structures and institutions of patriarchal society. This is a consciousness that is now emerging in contra-distinction to both the traditional ideology of female subordination and the presently dominant school of women in development. This type of of feminist consciousness goes together with views on the restructuring of the economy and society on non-exploitative, socialist lines.

The first socialist feminist group in Sri Lanka was the Kantha Handa (Voice of Women) formed in 1978. This group (which publishes a journal in 3 languages) raised many new issues ranging from equal pay and economic demands, to rape and wife-bartering, as well as sexism, in the media and especially attacking beauty competitions; in subsequent years, several other socialist feminist groups emerged, the Women's Liberation Movement in Ja-Ela, the Progressive Women's Front in Ibbagamuwa and many other smaller women's organisations. Many of these feminist socialist groups have come together in the Women's Action Committee, which agitates on specific issues and annually celebrates International Women's Day. The Left parties, including the Lanka Sama Samaja Party and the Communist Party, also have separate women's associations, which have consistently highlighted women's social and economic oppression.

The area of women's exploitation at work has been the main concern of the socialist feminists - special attention being paid to wages and conditions in the Free Trade Zone, plantations and in agriculture. Studies on the export of women to West Asia, women and tourism and women in the informal sector, have further revealed new areas of women's exploitation and oppression. Opposition to night work for women has been another issue that has been at the forefront of agitations of feminists over the last few years.

One area where there has been some agitation, by socialist feminists during the decade but with little result, has been that of the beauty industry. The open economy strategies and increasing commercialisation and consumerism, have increased the

number of inane beauty competitions and fashion shows as well as the misuse of the faces and bodies of women to advertise products. The earliest battles the feminists in Sri Lanka had with the establishment, and with advertisers and journalists was on the issue of women in advertising and beauty competitions. However, in spite of the continuing popularity of these forms of activity degrading to women, the growing consciousness among women and men about these issues during the decade, is often reflected in newspaper comment and in conversations. Even editorials in newspapers attacking the spoil-sport puritanical feminists for their attitude to beauty competitions, show awareness of the arguments against such events. For example, the Island (23.08.85) in an editorial commenting on the BBC television ban on beauty competitions, referred to the exploitation and commercialisation that are features of such competitions but attacked the 'Lanka libbers' for not appreciating that 'a thing of beauty is a joy forever'.

Women's Struggles

The Socialist feminists basically go beyond the liberal developmentalists in that their agitation is defined in terms of liberation rather than emancipation. Unlike the developmentalists, who accept the system is given, the Socialist feminists are for changing the system, believing that women's exploitation and oppression are not 'social evils' (to be eradicated by legislation), but are part of the whole exploitative economic system which depends for its survival on the continuing oppression and exploitation of both men and women. The women's movement, they argue is therefore not only a democratic struggle for equal rights, but

is also part of the struggle for radical social change.

It is in this context that socialist feminists have actively supported struggles of women in the day-to-day situations at work and in the family. During the decade there have been several successful struggles of around 800 women factory workers of the Polytex Garments in Ekala for better conditions of pay and work. These workers were supported by a feminist group in Ja-Ela (the Women's Liberation Movement) which runs the Women's Centre; other feminist organisations were mobilised to give joint support in the form of picketing, distribution of handbills, printing posters, collecting funds for the strikers and informing foreign women's groups of the Polytex Women's struggle.

It will be useful to distinguish between two groups of socialist feminists. One group would give primary emphasis to achieving changes in the economic and social structures, believing that a socialist society would pave the way for women's liberation. The other would give more emphasis to the struggle against patriarchy believing that unless continuously opposed, patriarchy is likely to survive even in a socialist mode of production.

It is socialist feminists of the second group who have been content with limiting the struggles to 'equal rights' in an unequal society. They have gone further and probed other areas of women's oppression, especially highlighting the oppression in the family and within marriage. These feminists have not hesitated to raise issues such as male dominance in the family, in society, in politics, in religion and ideology - in short, they have emphasised the dominance of patriarchy in all spheres of life. They have shown that in spite of high achievements in education, literacy, health, life expectancy in Sri Lanka, women can yet be subordinate since patriarchy prevails. They have also raised the issue of violence against women, from harassment on the road and in buses, to molestation, rape, incest and wife-beating, and violence of all types especially rape against minority women during ethnic violence. Due to rise in consciousness on the issue of violence against women, newspapers are reporting and commenting more on this issue. Violence which was a somewhat hidden issue is now openly discussed and has been the subject of several recent seminars, one by socialist feminists and another by the Women's Bureau quaintly called 'Women and Safety'.

The right of a woman to control her own sexuality and the process of reproduction is another issue raised by these feminists; this includes agitation for the change of the antiquated abortion laws which is now beginning to emerge as an issue. As in India discussion has also begun on the need for a common legal code for all ethnic groups, so that discrimination against Tamil and Muslim women cannot continue under the guise

of respect for their traditional laws. Another aspect of increasing feminist consciousness during the decade has been the recognition by feminists of the importance of Women's Studies. The Women's Education Centre and the Centre for Society and Religion has started a Women's Studies programme which also has a socialist feminist orientation.

Women and the Ethnic Issue

The ethnic conflict between Sinhalese and Tamils which has engulfed Sri Lanka since 1983, has had a significant impact on feminist consciousness. Ethnicity is an issue which has cut across political lines and chauvinist attitudes can be found not only among Brahmin ideologues but also among other sections. However, what is important in the emerging feminine consciousness is the desire for a peaceful and just solution and cessation of violence. This has given rise to significant women's peace movements both in the North and South of Sri Lanka. It is a remarkable development, that on this issue, as well as many others, feminists appear to be in advance of various other groups in society.

In the North, the violence, arrests, rapes and killings have led to many new organisations emerging which are non-political movements mobilising people. Apart from the Citizen's Committees (which have included women) formed to look into injustices to people and to provide relief necessary, a Mother's Front was formed in Jaffna, an organisation of women who have joined together to protest against arbitrary arrests and detention of their sons and to provide help in areas where

people are suffering from want of food and clothing. Recently the Mother's Front has openly criticised one of the militant Tamil groups for putting up posters all over Jaffna asking women to produce more children (Saturday Review, April 1985). In the South of Sri Lanka, women of all ethnic communities have formed the Women for Peace movement, which has deplored violence and called for a political (rather than) military solution to the problem: it has not only launched an island-wide signature campaign for peace but has also published documentation in all languages against racism, which is distributed in schools, workplaces and public meetings.

A broad overview of changes in feminist consciousness during the last decade would thus show a shift from traditional ideology to a view encompassing women in both the productive and reproductive spheres. In so far as women are being encouraged to shift from household into wage work, and to achieve a measure of economic independence, this may be seen as a move in the direction of women's emancipation. More and more women are thus being given the basic pre-requisites for an independent existence. However, the limits of this approach have to be realised; the necessity of moving further ahead in the direction of true liberation is the task of feminists today.

At the beginning of the decade much was written and spoken of 'consciousness-raising' among women. In subsequent years, however, there was a trend of starting 'projects' for women, without any component of raising consciousness. Today many feminists are again recognising the need for an organised, sustained campaign to make women and men aware of the fact that women can have a high physical quality of life and yet be subordinate. During the next decade, this awareness of the continued exploitation and oppression of Sri Lankan women has, to be brought to the masses of women in factory, field and plantation. Women cannot continue to be 'bought off' with equal pay and 'project' or with promises of participation in the system. Women both rural and urban have shown their militancy during the decade, have challenged the myths and superstitions of the 'Brahmins' and have fought in the workplace and on the streets for their rights. It is now necessary to move ahead and mobilize more women into the only project that is of real interest to women - namely the project for women's liberation.

Publications of the Women's Education Centre

1. Women, Work and Exploitation (Sinhala)
2. Tamil Women Workers on the Tea Plantations (Sinhala)
3. Tamil Women Workers on the Tea Plantations (English)
4. Karuna Perera - Thahanchi
5. Tamil Women Workers on the Tea Plantations (Tamil)
6. Women, Work and Exploitation
7. Indian Woman - Nationalism (Sinhala and Tamil)
8. Age Lokaya - Monica Ruwanpathirana (Sinhala Poems)
9. Sedona - Eva Ranaweera (Sinhala Novel)
10. Becoming Visible - Women in European History
11. China - Women (Sinhala)
12. 18th Century Feminism (Sinhala)
13. A Profile on Sri Lanka
14. Liberation and Women's Struggle

AVAILABLE

WEC

25, KIRULA ROAD COLOMBO 5

Tel: 500530

The objectives of the Women's Education Centre are twofold. On the one hand, we want to raise important issues regarding the role of women in modern society. It is with this aim that we have launched a programme of publishing simple educational pamphlets for women in Sri Lanka in Sinhala, Tamil and English.

On the other hand, we hope that through this programme, we can link up with women all over Sri Lanka, to reach a better understanding of their experiences and needs and, together with them, participate in broader struggle for social change.

We hope these pamphlets will be of use to all women's groups, organizations and committees in the country.

KUMARI JAYAWARDENA / BERNADEEN SILVA

66.15/-